

Slovenska beseda

Uredništvo in uprava: Beethovnova ulica št. 6 - Cekovni račun št. 17.152 - Izhaja mesečno - Naročn na: Letno 20 din, polletno 10 din

Številka 3

V Ljubljani, 4. maja 1939

Letnik III

Današnja številka „Slovenske besede“
je posvečena Mariboru in naši severni meji

Dr. Dinko Puc:

Naša severna meja

Socialno strukturo, katero smo podedovali, je
treba iz narodnih interesov nujno izboljšati

V 9. stoletju je segalo slovensko narodnostno ozemlje na severu do same Donave in je celo tu in tam prekorajilo to naravno mejo. Toda to ozemlje je bilo le redko naseljeno, vsled česar je nudilo tujemu pritisku malo odpora. Zlasti, ko so karantansko-slovenski knezi priznali politično nadoblast Nemcev, se je ta pritisk večal od dneva do dneva in slovenska narodnostna meja se je začela pomikati proti jugu. Pospeševala je to umikanje okolnost, da je z vlado Nemcev prišla celokupna neobdelana in nenaseljena zemlja v last tujega vladarja, kakor tudi obdelana zemlja, če je bila od vzeta uporniku ali premagancu. Nemški vladarji so tako postali lastniki večine zemeljske površine, ki so jo potem delili svojim prijateljem in pristašem, plemičem, cerkvenim dostojanstvenikom in samostanom. Prvotno svobodni Slovenci so postali tlačani, odvisni popolnoma od tujih graščakov. Od tedaj ne pomenijo gospodarsko ničesar več: njihov obstanek je odvisen od dobre ali slabe volje gospodarjev. Kakor delavna živina so, ki v svojem znoju pridobivajo iz zemlje vse, kar more dati, a ne zase, marveč le za svoje gospodarje.

Okoli silnih in bogatih graščakov se zbira vse, kar hoče živeti od drobtin, padajočih z bogate mize. Uradništvo, kupčevalec, vojaštvo in pa priskledniki vseh vrst. Tako nastanejo večje zaključene naselbine, mesta in trgi, kot središča in opore tujerodcev. Ko prenehajo fevdni odnosi in je bil kmet osvobojen tlačanstva, ostanejo te naselbine kot trdnjave potujčevanja v narodnem telesu, — vse dotlej, dokler jih ne stere svetovna vojna v prah in jim določi zmogovita mlada država ono vlogo, ki jim gre v sodobnem času.

Tisoč let je živel naš narod v robstvu. Vprašanje je, ali je imel kljub temu od tega kake koristi, osobito gospodarske ali kulturne koristi, tako da bi vseeno bil lahko vsaj deloma hvaličen svojim bivšim gospodarjem? Na to vprašanje ni težko odgovoriti.

Gospodarski ustroj na naši severni meji je še danes tak, kakor je bil pred vojno. Statistika in proučevanje posestnih razmer nam kaže vedno bolj jasno, da so še vedno večja in boljša posestva v tujih rokah, ki vsled tega gospodarsko obvladajo svojo okolico. Ta okolica pa obstoji iz revnih kmetičev-kajzarjev in še revnejših delavcev, ki se morajo vsled tega vdinjati gospodarsko jačjemu za vsako ceno. Tujec razpolaga vsled tega še vedno s ceneno domačo delovno silo in je v vlogi gospoda napram zaničevani raji. Sistem dvolastništva je v novjšem času to vlogo še ojačal, ker ima tuji dvolastnik mnogo boljše in ugodnejše možnosti izkoriščati razliko cen med našo in tujo državo ter ugodnejše prodajati zemeljske produkte kakor naš domačin.

Gospodarski sistem, ki daje gospodarsko nadmoč malega kroga oseb nad številnim domačim prebivalstvom, smo podedovali. Podedovali smo viničarsko mizerijo, izkoriščanje naših delavcev s strani tujih bogatašev in naša krivda je samo v tem, da si nismo upali streti tega sistema z energično gesto.

Pa tudi blagodatni toliko hvaljene tuje kulture naš narod ni bil nikdar deležen. Kulturno delo, v kolikor ga je sploh bilo, je bilo omejeno na mesta in trge ter izključno na tuje prebivalstvo. Za kulturno povzdigo našega ljudstva se ni storilo ničesar, nihče se ni skušal poglobiti v dušo našega naroda, gojiti njegove prirojene darove ali pa celo negovati od pradedov pridobljeno visoko izobrazbo in omiko. Baš nasprotno, kar je bilo pristno narodnega, to so skušali zatreti in videli so kulturo le v tem, če so naučili svojega hlapca ali deklo par tujih besed, četudi je izgubil s tem zvezo s svojo lastno zemljo, ostal pa tujec tudi v nasprotnem svetu, ki ga ni sprejel v svoj krog, marveč ga le izrabljaj. Za pravo prosveto, za srčno kulturo se ni brigal nihče, in kar je dosegel v tem pogledu naš narod, je dosegel le s svojim delom, svojo vztrajnostjo in z lastnimi žrtvami. Za vsako šolo, za vsak otroški vrtec smo se morali posebej boriti, kajti tujec se je upiral vsaki prosvetni instituciji, katere bi bil mogel biti deležen slovenski otrok. Kdor pa je bil prevelik talent, kdor je bil prejak, da bi ga bili mogli zadušiti, se ni mogel udejstvovati v svojem jeziku, marveč je oplojal tujo kulturo. Za mnoge svoje velike moze se morajo vsled tega naši sosedje zahvaliti naši krvi.

In končno, kdo je branil to našo zemljo? Ali so bili to tuje, ki so imeli od nje vse, naši pa ničesar? Nikakor ne. Stoletja in stoletja so napadali Turki in drugi narodi to ozemlje, vendar ga je branil v prvi vrsti zopet slovenski kmet, slovenski trpin in tlačan, ki je prelival svojo kri za tuje gospodarje in jih ščitil v njihovi blaginji!

Čigav je tedaj ta življenjski prostor, to kulturno območje, ki je to zemljo oplodil s svojim znojem, jo kultiviral skozi stoletja in jo pognojil s svojo krvjo in svojimi kostmi? Samo naša je, kajti mi smo ji dali svoj pečat za vse veke!

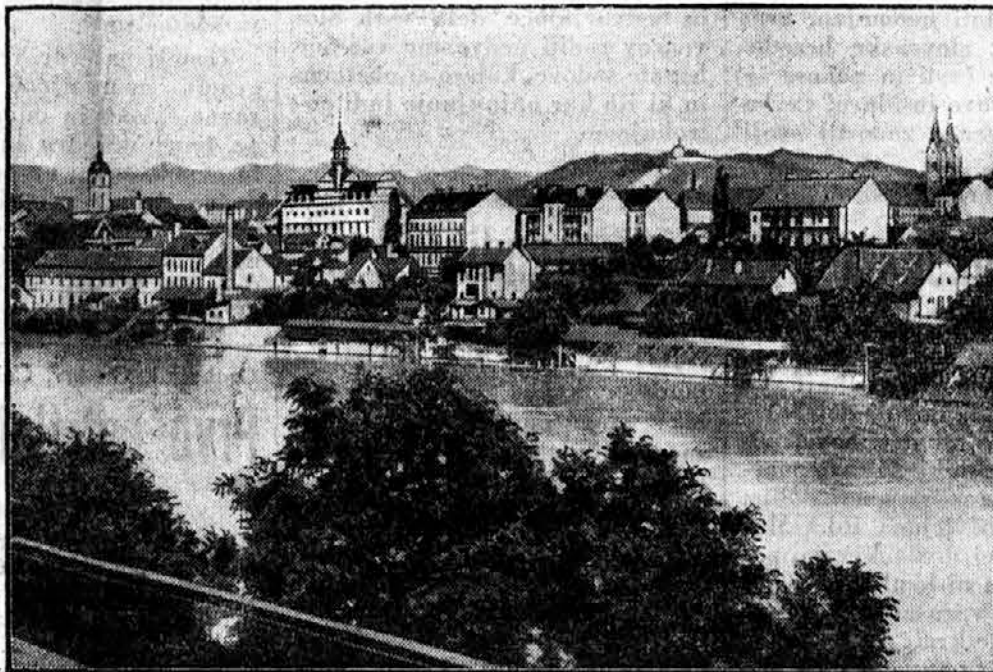
Svetost naše severne meje

Važni in velepomembni dogodki, ki se odigravajo okrog nas in po ostalem svetu v zadnji dobi, so morali nehoti poostriti pozornost in zanimanje slehernega zavednega Slovenca za naše kraje in ljudi ob naši severni državni meji. Žalostni vzgledi severnih slovanskih bratov nam

in udejstvovanju. Učiteljska, poštna in ostala mesta v obmejnem ozemlju so se prislovično označevala in smatrala za kazenske kolonije.

To pojmovanje in tovrstna praksa v naši šolski ter ostali obmejnoprosvetni politiki sta bila decela zgrešena. Nasprotno,

vsestransko upoštevana tudi tam kamor je naperjena in čemur je posvečena, oziroma namenjena. Preveč razkrojeno in razčlenjeno društvorstvo bi se moralo umakniti enotni narodnoobrambni organizaciji, v kateri bi moral sodelovati s vso vnemo in pridnostjo sleherni slovenski človek

Slovenska severna metropola Maribor

morajo biti kar najresnejši opomin v odločilni uri, da moramo zlasti na svojih obmejnih ozemljih podvojiti skrb in delo za ohranitev naše krvi, našega jezika in naše posesti, ki so nam jo v najtežjih razmerah in v najogorčenejših borbah, terjajočih silne žrtve, ohranili in zapustili naši dedje in očetje. Doslej to našo narodnoobrambno in kulturnovzgojno delovanje ni bilo preveč ali vsaj ne zadosti krepko, dovolj organizirano in povsem pravilno zasnovano. Iz najrazličnejših vzrokov smo opuščali ali mlačno zanemarjali celo najugodnejše prilike, ko bi z lahkoto in mimogrede dosegali uspehe in sadove, za kakršne se bomo v novo nastopajočih časih in razmerah morda morali boriti res z vso voljo, odločnostjo in povečano mero itak skromnih sredstev in sil. Toda po toči je prepozno zvoniti in zato bi bilo obtoževanje bivših krivcev v sedanjih trenutkih povsem odveč. Dejstva so danes jasna in otipljiva; z njimi moramo računati in še tako bobneča demagoška gesla jih ne morejo spraviti s sveta.

Zdi se, da bi bile potrebne in umestne temeljite reforme predvsem v narodno-vzgojnem in kulturnem življenju naše severne meje. Doslej se je dosledno dogajalo, da se je smatral vsak učitelj ali vsak drugi državni uslužbenec, ki je bil premeščen v ta ali oni kraj v našem severnem državnem obmejnem ozemlju, tako s svoje lastne strani, kakor tudi z gledišča ostale slovenske javnosti za nekakega manjvrednega in zapostavljenega pregnanca, seveda prikrito osumljenega kakakega prestopka ali pregreška v službenem ali zasebnem življenju

narodna in državna meja bi morali biti slehernemu našemu zavednemu človeku nekaj vzvišene, svetega in vse ljubezni vrednega; na mejo bi morali pošiljati cvet in resnično elito iz vrst našega učiteljstva in ostalega državnega uslužbenstva. Najspodobnejši sinovi in hčere našega naroda bi morali stopiti na branik naroda in njegovih mej v najogorčenejših krajih. Njihovi skrbi, delu in ljubezni, njihovi zmožnosti in navdušeni agilitati bi morali biti izročeni naši ljudje tam, kjer pljuskajo čez nje dan za dnem močnejši valovi tujega nacionalnega morja ter jih poskušajo odnašati in oddvajati od rodne grude in od lastne slovenske matere.

V narodnem obmejnem središču Mariboru, ki predstavlja nedvomno glavno trdnjavo na slovenskem severu, so skozi zadnji dve desetletji našega življenja v svobodni in zedinjeni Jugoslaviji nastale precej izboljšane in razveseljivejše razmere, kakor pa smo jih mogli beležiti poprej. Zasluga posameznih narodnjakov in po njih vodene naše javnosti postajajo vedno bolj vidne. Ni pa vse to zadosti! Zaenkrat se kažejo pomankljivosti in napake v našem obmejnem narodnoobrambnem delu v preveliki razbitosti društvenega in organizacijskega udejstvovanja in izživljanja; najmanj ne bi škodovali naši obmejni stvari, če bi čim bolj strnili vse svoje sile in razpoložljiva sredstva, ker bi tako postala naša udarna moč res ustvarjajoča, pozitivna in

brez razlike strankarskega ali svetovnonazornega gledanja in prepričanja kot je bilo to naglašeno in enodušno sprejeto v resoluciji na sestanku naših zaupnikov, dne 26. februarja t. l. Šele tedaj, ko bi se doseglo to, bi bila obramba naše severne meje in ohranitev našega obmejnega slovenskega življa res v varnih, močnih in nepopustljivih rokah. S tem pa tudi bodoča usoda in razvoj vseh Slovencev in Jugoslovancev.

Pa še nekaj ne smemo pozabiti, ko poudarjamo potrebo povečane skrbi za našo severno mejo. Poleg ostalih javnih ustanov kulturnega značaja nosi veliko narodnovzgojno in narodnoobrambno poslanstvo tudi naše mariborsko narodno gledališče, s čigar desk večer za večerom odmeva prelepa slovenska beseda in pojo s svojim blagoglasjem in s svojo živo utripajočo silo nešteta srca naših ljudi, jim razvedruje od skrbi in neprijetnih udarcev nabrana čela in jih bodri k čuvanju in ohranitvi svetega materinega jezika in čiste slovenske krvi. Skrbeti pa moramo, da bo obmejna odrska umetnost tudi res narodna in ne preveč tuje popleskana. Bratje Čehi so v zadnjih letih na svojih gledaliških odrih v zavesti ogrožanja naroda dajali izrazito prednost češki besedi in so uprižarjali dosledno po najmanj dve tretjini domačih odrskih del ter le skromno tretjino tujih umetnin. Ta vzgled smemo zlasti v obmejnem Mariboru brez škode posnemati tudi mi. Naglasiti pa

Največjo izbiro in najboljše blago po najnižjih cenah v
Češkem magacinu v Mariboru

moramo, da prejema mariborsko narodno gledališče tako s strani države, kakor tudi s strani ostalih oblastev, ustanov in poklicnih činiteljev daleč premalo moralne, predvsem pa materialne podpore. S tem mačehovskim zapostavljanjem mariborske Talije se mora brezpogojno prenehati, pa naj bo to v mejah »budžetnih možnosti« izvedljivo ali ne. Vzvišeni nalogi mariborskega gledališča kot izrazite narodno-vzgojne ustanove naj se brez škode za splošnost umaknejo vse druge, manj važne in manj koristne stvari. Sredstev bo prav hitro dovolj na razpolago.

Če se bomo strogo držali nakazanih smernic v našem bodočem kulturnem, vzgojnem in obrambnem delu za našo severno mejo, pozitivni in razveseljivi uspehi nikakor ne bodo izostali. Zavedati pa se mora vsak pravi Slovenec in Jugoslovan, kaj in koliko nam pomeni naš Maribor, koliko vsa naša obmejna pokrajina in koliko ogroženo obmejno ljudstvo, ki je kri naše krvi, ki je važen del naše bodočnosti in ki mora postati neomajan, graniten branik slovenske besede, naše narodne časti in ponosa še daleč nad Dravo in Muro! Če bo sleherni Slovenec zadostil svoji

najsvetejši narodni dolžnosti, nas ne sme več biti strah pred bodočnostjo, ki jo nekateri nerazodni in pustolovski ljudje napovedujejo v najbolj črnih in pogubnih barvah. Svojo bodočnost si bomo kovali sami in sami bomo tudi morali nekoč kritizirati svoje delo in morebitne napake, ki bi jih zagrešili v današnjih usodnih dneh; zato stopimo vsi kot en mož na narodno-obrambno delo in stisnimo ogroženim obmejnim bratom v prsih obmejnemu trdnemu, jekleno slovensko desnico!

To naše delo nam očitno ne bo pretežko, saj je tudi že naša vlada potom bana naše banovine g. dr. Marko Natlačena v zadnjih dneh pokazala znatno povečano skrb in zanimanje za naše severne obmejne kraje. G. ban je vse te kraje osebno obiskal in se podrobno zanimal za obmejno ljudstvo in njegove potrebe in želje. Ob podpori najpoklicanejših činiteljev in ob njihovem polnem razumevanju vseh naših obmejnih problemov mora vneto in ustvarjajoče delo vseh Slovencev roditi nedvomno vse one bogate sadove, katere si obetamo in ki jih kar najnujnejše tudi potrebujemo.

Dr. S. K., Maribor:

Kaj je našemu kmetu nerazumljivo?

Danes, ko odhajajo naši prekmurski delavci na delo v tujino, se naš kmet vprašuje zakaj? Ali ni pri nas doma dovolj dela? Vinogradi so potrebni obnove, polja in sadonosniki so zanemarjeni, ceste razdrapano, dolina Pesnice zamočvirjena itd. Mar niso ti delavci doma krvavo potrebni? Doma ni kruha, je odgovor na tako vprašanje. Ni kruha? Mar raste kruh pri naših sosedi? Ali niso ravno te dežele, ki naše delavce zaposlujejo, odvisne od našega žita, živine in deloma tudi industrijskih surovin?

In ali nima naš kmet dovolj jela in pijače, ki ga ne more niti vnovčiti, ker «ni» konsumentov. Naš delavec ne potrebuje deviz za letovanje v tujih letoviških, niti avtomobilov in drugih luksuznih predmetov iz tu-

Dr. J. Dernovšek, Maribor:

Socialnogospodarske slike z naše severne meje

Posnemajmo tiste države, ki se zavedajo, da so zadovoljni obmejni prebivalci najjača obramba vsake državne meje

Večkrat slišimo kritike ter se čudimo, češ da v našem narodu ni dovolj nacionalne zavednosti in ljubezni do rodne zemlje. Oglejmo si socialnogospodarske prilike na naši severni meji ter poglejmo brez predsodkov realnosti v oči in videli bomo, koliko je na tem resnice.

Naravni zakon zahteva od vsakega živega bitja, da stremi po svojih močeh za tem, da ohrani čim boljše in čim najdalje sebe in svojo vrsto. Ta naravni nagon samoohranitve je eno najjačjih svojstev vsakega življenja, pa naj se že poraja v njem to zavestno ali podzavestno. Star latinski pregovor pravi, ubi bene — ibi patria, kjer je človeku dobro, tam je njegova domovina. Tudi naša slovenska prislovica podčrtava to drastično, ko pravi, da gre ljubezen — skozi želodec. To je trpka življenjska resnica, nasprotna vsem sentimentalnim ideologijam in z njo je treba v življenju računati.

Gospodarske razmere niso bile na ozemlju, ki tvori sedaj našo severno mejo, nikdar rožnate. Naš mali človek kmet, viničar in delavec, ki tvori prebivalstvo te-

jine, pa saj mu kaj takega tudi tujina ne nudi. Naš delavec je potreben kruha in skromne obleke. Nam morda primanjkuje surovin in potrebnega materiala za domača dela? Kamenja, cementa, železa, vsega je v izobilju.

Pa pravijo: kreditov ni, ni denarja. Le čemu kredit, čemu denar. Ali ni v zemljo in javna dela plodonosno vloženo delo več vredno od vseh zlatih rezerv naših bank in bančnikov? Zlato je mrtvo, ne osrečuje in ne oplaja. Le plodonosno delo živi in osrečuje narode, rešuje socialna vprašanja in zagotavlja blaginje. Vsi predpogoji so nam dani, zato je zdravemu razumu našega kmeta neumljivo, zakaj iz bogate domačije v bedno tujino.

ga lepega dela naše domovine, si je služil od pamtiveka vsakdanji kruh v potu svojega obraza. V svoji znani marljivosti se je trudil in garal od zore do mraka, ti kraji pa so bili navzlic temu vedno pasivni. Naravno, da se tudi z ustvaritvijo Jugoslavije te neugodne gospodarske razmere niso mogle na mah bogve kako spremeniti. Vendar pa se zdi, da je sedaj napočil čas, ko je nujno potrebno, da prislovi država izdatno na pomoč privatni inicijativi za skrb in podporo našemu obmejnemu prebivalstvu. Premalo, mnogo premalno je, da zbirajo dinarčke za naše obmejne reževe Ciril-Metodova družba. Obmejni komisarijat, šolski otroci po šolah in še nekaj takih požrtvovalnih idealistov. Odločno akcijo mora započeti država kakor delajo to tudi — druge države.

Glavni pridelki, kateri bi lahko prinesli našemu severnemu obmejnemu prebivalstvu nekaj zasluzka so sadje, vino, živina in seno. Že nekaj let pa opazujemo, da pride ravno v tistem času, ko prihaja omenjeno blago na trg, do zastoja kupčije. Devize izgi-

nejo, izvoz preneha ali pa se vsaj reducira in tudi na domačem trgu se blago ne more več oddajati po pravi ceni. Težko je verjeti, da so temu vzrok samo zunanje-politične napetosti in homatiije. Saj facit tega «zastoja» v trgovini je končno vedno milijonski dobiček raznih prekupčevalcev in eksportnih družb.

V Mariboru in njegovi okolici se je pričela zadnja leta izredno lepo razvijati tekstilna industrija, ker so vse oblasti to podpirale in favorizirale. Mnogo tisočev delavcev s podeželja je našlo tam svojo zaposlitev in svoj kruh. Zadnje mesece pa opazamo, da so pričele tovarne odpustiti delavce ter se polagoma odseljevati drugam in kmalu bo na stotine in stotine našega delavstva s svojimi družinami vred na cesti brez dela in jela. Brez dvoma so temu nezdravemu pojavu krive alarmantne vesti, katere razširjajo neprijatelji naše države brez vsakega pozitivnega vzroka in brez vsake realne podlage in katerim nasledajo tudi drugače pametni in razodni ljudje.

Temelj naše države je trd kot granit, smer njene politike je ravna, jasna in odločna, državo pa tvori v jedru in duši zdrav in nepokvarjen narod, ki je enodušno trdno prepričan, da je njegov trajen obstoj in njegov napredek mogoč edino le v današnjem okviru velike Jugoslavije pod vodstvom naše slavne

Grobelnik Gustav, Celje:

Prvo četrtletje letošnje evropske gospodarske politike

Povečana borba vesil za jugovzhodno Evropo

Baza za sklepanje trgovinskih dogovorov predstavlja često povsem politični motiv, a kar se tiče bistva trgovinskih pogodb, predstavljajo eno glavnih borbenih sredstev za doseg in ohranitev položaja na svetovnem tržišču. Če je to kdaj veljalo za kako trgovinsko pogodbo, potem velja to predvsem za vse gospodarske dogovore letošnjega prvega četrtletja.

Eden prvih letošnjih zelo važnih ekonomsko političnih aktov je prav gotovo gospodarski sporazum Rusije in Italije. Italijanski listi so ob tisti priliki pisali o velikem pomenu raznih protokolov in dogovorov, ki so bili v zadnjem času sklenjeni med njima. Toda nova konvencija, sklenjena po šestmesečnih pogajanjih in podpisana na dan 15. obletnice podpisa osnovne trgovinske pogodbe iz l. 1924., je razen, da je najbolj obsežna, kar jih je Italija sklenila z Rusijo, tudi važnejša in pomembnejša od vseh dosedanjih. Nova pogodba predstavlja namreč izhod iz zastoja, ki je nastal med obema državama deloma po uvedbi sankcij, deloma pa zaradi zamrznjenja kreditov v obeh državah. Razen tega so s tem dogovorom urejena vsa sporna vprašanja in na novo urejen ves trgovinski promet med obema državama. Trgovinski odnosi so se sedaj obnovili na osnovi kompenzacijskih obračunov, toda z zvišanjem kontingentov, tako za ruski, kakor za italijanski izvoz. Nad klirngom pa se je uvedlo nadzorstvo, tako da bo že v naprej izločena možnost računskih razlik, ki bi povzročale nenormalne pasive. Italija bo uvažala iz Rusije predvsem surovine: les, žito, (o večji dobavi pšenice se je začetkom februarja pogajala posebna deputacija tudi z rumunskimi oblastmi), nafto, premog, mangan, dočim se je Italiji z novo pogodbo odprl ruski trg za njene industrijske proizvode. Izmenjava blaga med obema državama se bo na podlagi te pogodbe povečala za vrednost nad eno milijardo lir, dočim je znašala doslej vrednost naročil manj ko polovico. Ta gospodarski dogovor, ki ga je Italija sklenila kljub političnemu nasprotstvu, je posledica pomanjkanja surovin, a obenem dober dokaz, da ji tudi Abesinija ne more nuditi potrebne količine surovin. Italijanske razmere glede pomanjkanja surovin se ne bodo prav nič, ali pa le malenkostno spremenile. Albanija kot gospodarsko pasivna deželica obeta postati edino za petroleje važnejša dobaviteljica Italije.

Istovrstno, ko so se vršila gospodarska pogajanja med Rusijo in Ita-

lijo, so bili na programu tudi nemško-ruski razgovori o povečanju medsebojnih gospodarskih stikov, do katerih je bila Nemčija, kljub neprijateljskemu razpoloženju do Rusije, prisiljena, enako kakor Italija, zaradi potrebe po vedno večjih količinah surovin. Zaenkrat pa nemško-ruska pogajanja niso uspela, oziroma so se iz razumljivih razlogov odgodila in sicer do 10. marca. Zastopnik nemškega zunanega ministrstva dr. Schurra bo moral doseči na osnovi posebne pogodbe med obema državama večji trgovinski promet, v katerem bo Nemčija za ruske surovine in živež nudila vojne potrebščine.

Pač pa je bila po večmesečnih pogajanjih v Moskvi februarja meseca podpisana nova trgovinska pogodba med Rusijo in Poljsko. Ta gospodarski sporazum obsega prav za prav tri sporazume o ureditvi gospodarskih odnosov med obema državama: trgovinsko konvencijo, sporazum o trgovskem prometu ter sporazum o klirinskem prometu. Pogodba se bo avtomatsko podaljšala vsako leto, če je ena ali druga stranka ne bo odpovedala. V zvezi s to pogodbo se bodo ustanovile ruske trgovinske agencije v večjih poljskih mestih. Trgovinski promet, v katerem bo Poljska izvažala predvsem premog, cink, tekstilno blago in tekstilne stroje, Rusija pa bombaž in bombažne odpadke, tobak, fosfor, mangan in azbest, se bo baje v primeru s svojim dosedanjim obsegom potridesetoril.

Na drugi strani pa postaja vedno močnejša aktivnost angleških gospodarskih krogov v jugovzhodni Evropi, v očitni nameri, da hoče Anglija na evropskem jugovzhodu prizadeti ves sistem meddržavne blagovne izmenjave, kolikor ga je v tem evropskem predelu že Nemčija po svoje zgradila. Zadržuje, ako opozorimo v tej zvezi samo na obiske odličnih angleških predstavnikov, kakor Hendersona, ki se je mudil v Bukarešti in Budimpešti in se razgovarjal o poglobitvi angleških gospodarskih odnosov z Rumunijo in Madžarsko, nadalje člana spodnje zbornice Wiseja, lorda Sempilla ter istočasno bivanje gospodarskega strokovnjaka Kennetha de Curcyja v Sofiji. Angleško zanimanje za Turčijo pa je že prej dokazalo zlasti znano posojilo (Gl. Sl. bes. II/36). Prav tako spada med dejstva, da je udeležba angleškega kapitala v grški industriji narasla. Iz vseh teh podrobnosti je jasno razvidno, kako načrtno je začela Anglija izvajati svoje gospodar-

jev za pošteno življenje. V pozni jeseni se bodo vračali ti naši rojaki, utrujeni in izčrpani mrkih obrazov nazaj v domovino.

Na drugi strani pa zahteva država od prebivalstva brezobzirno točno izpolnjevanje davčnih obveznosti. To je samoumevno, ker rabi država nujno denarna sredstva. Treba pa je seveda dati prebivalstvu možnost, da lahko daje državi to, kar je nje-nega.

Z izvedbo javnih del na naši severni meji naj preskrbi država dela in zasluzka brezposelnim ter zabrani s tem kvaren odtok naših delovnih moči na sezonsko delo v tujino. Odpusti naj iz naših obratov stotine inozemskih delavcev ter jih nadomesti z domačimi brezposelnimi. Prepriči naj se izkoriščanje kmeta z brezvestnimi izvozniki in špekulacijami. In ako bi imele še oblasti po možnosti nekoliko več stika z našim malim človekom, tedaj si bomo s tem vzgojili na severni meji zadovoljne in srečne državljane.

Posnemajmo tiste države, katere se zavedajo, da so zadovoljna srca v prsih obmejnega prebivalstva najjača in najzausljevnejša obramba vsake državne meje.

(Prim. tudi Sl. bes. II/45.)

Ze prej pa se je posrečil pomemben poizkus Francije, da si ohrani trgovinsko-politične pozicije v Jugoslaviji, podobno kakor pri nedavno sklenjeni pogodbi z Bolgarijo in pri pogodbi z Rumunijo, t. j. podpis francosko-jugoslovske trgovinske pogodbe. Zaradi devizne kontrole so cene v Jugoslaviji, Bolgariji in Rumuniji tako porasle, da se niso mogli izkoristiti kontingenti, ki jih je tem državam nudila Francija. Oslabljenje francoskega uvoza iz teh dežel je imelo za posledico tudi padec izvoza. Po temeljitih razgovorih je bil sklenjen nov dogovor, ki bo omogočil povečanje medsebojnih trgovinskih vezí, a da z njim ne bodo oškodovani interesi tretjih držav. Pri teh treh pogodbah je Francija stopila na pot preferenčnih carin, posebnih kontingentov, licenc ter nadzorstvom nad razvojem uvoza in uvoznih cen. S temi sredstvi hoče Francija omogočiti, da se bodo jugoslovanski proizvođači (pšenica, koruza, les in rude) vnovčevali v Franciji po višjih cenah, nego znašajo svetovne cene, ne da bi to na drugi strani povzročilo francoskemu gospodarstvu neljubo konkurenco. Po vseh teh ugodnostih sodeč, ki nam jih je Francija dala, se lahko trdi, da bo vrednost našega uvoza v letu 1939. predstavljala vsoto do 300 milijonov francoskih frankov.

V zvezi z novo trgovinsko pogodbo s Francijo je bila v Parizu ustanovljena francosko-jugoslovska delniška družba «Société d'Expansion Commercial Franco-Yugoslave», ki bo skrbelo, da se olajša izvajanje nove trgovinske pogodbe med Francijo in Jugoslavijo. Poleg tega pa so bili na programu tudi drugi večji ali manjši ekonomsko-politični akti. Tako so se neki francoski finančniki zanimali za zgraditev modernih hotelov v velikih turističnih centrih v Jugoslaviji, vršili so se razgovori o dobavi rumunskega petroleja Franciji; merodajne delegacije obeh držav so se sporazumele za 490.000 ton bencina, 20.000 ton petroleja, 50.000 ton motornega olja in 80.000 ton strojnega maziva; koncem marca pa je bil med Poljsko in Francijo podpisan sporazum o plačilnem prometu, ki je stopil v veljavo 1. aprila.

Silno kupovanje, zlasti na londonski borzi, drugih deviz z nemškimi markami, ki tako nizko notirajo, daje sklepati na slino pomanjkanje tujih valut in deviz. Sicer pa nemška dr-

(Nadaljevanje na 4. str.)

Zd. Poljanec, Maribor:

Mi in sezonsko delo

Vsem državljanom je treba doma preskrbeti delo in kruh

V 21 letih naše svobode si je večidel naših politikov svoje dolžnosti in pravice napačno razlagal. Vodili so politiko strankarstva in maščevalnosti, pri tem pa skrbno napeljavali vodo na svoj mlin. S tem niso ustvarili samo ideološko težko premostljive prepade, ampak kar je še važneje, zanemarjali so gospodarske in socialne narodove interese. Kam nas je to privedlo, vidimo danes. Vse, kar naša domovina imenuje svojo last, predstavlja toliko bogastva, da bi nam moral biti pojem nezaposlenosti nepoznan. Na tržišču delovnih moči bi lahko igrali vlogo uvoznika, kajti le-ti imajo koristi. Je pa obratno. Dnevno se lahko prepričamo o ogromnem številu delavcev, že samih Slovencev, ki spomladi zapuščajo domove in hitijo za kruhom v tujino. To prekupčevanje naših delovnih moči, ki zapuščajo neprijetne gospodarske in kulturne posledice, bi nam pri malo dobre volje bilo prihranjeno. Če pomislimo, da morajo naši delavci v tujino za delom in zaslužkom in da jim domača zemlja nudi le preživljanje zime s težko pridelanimi morda celo pristradanimi prihranki sezonskega dela, se še čuditi ne smemo, če se nam manj čvrsti v narodnostnem oziru oddušijo. Žalostno je dejstvo, da se to leto za letom ponavlja; ko tega vendar ne bi bilo treba in se ni niti poskusilo ustaviti beg naših odličnih delovnih moči v inozemstvo. Sicer bi tega ne mogla

doseči prepoved, temveč le delo in domači, boljši kruh!

Ni nepremagljivih zaprek, ki bi ovirale izboljšanje naših razmer. O nekaki prenaseljenosti ne more biti govora. Saj je procent naseljenosti onih narodov, ki naše ljudi zaposlujejo, višji nego naš. Tudi ne smemo trditi, da naših delovnih moči doma ne moremo uporabiti, zlasti kó so na slovesu med najboljšimi. Vsi vendar vemo, da prometne zveze, kakor ceste, tako železnice potrebam ne ustrezajo, da so v sramotnem stanju in da so nesodobne. Tudi ni mogoče trditi, da za ta dela ni denarja. Nekje mora biti, saj se v te namene vplačuje ogromne vsote. Zakaj bi to narodovo premoženje ležalo v zakladnicah? Vrnjeno mora biti narodu, da si ga s skupnim, poštemim delom poveča, kar je tudi njegova dolžnost in njegovo največje stremljenje.

Treba je enkrat spoznati, da so ljudske roke ustvarile narodno bogastvo, edino one ga lahko množijo in le te ga bodo narodu tudi ohranile. Ne puščajmo, da nas te roke zapuste in da ustvarjajo tujcu to, kar sami nujno potrebujemo! Škoda bo sicer trpela le naša zemlja, vsak poedinec in ves narod.

Zavreči moramo strankarstvo, izbrisati politične mržnje, se medsebojno podpirati in posvetiti se moramo reorganizaciji gospodarskih in socialnih prilik, kajti le pod temi pogoji bomo korakali pravemu cilju nasproti!

Politični pregled

NOTRANJA POLITIKA

Delo naše vlade in voditelja Hrvatov g. dr. Mačka na sklepanju sporazuma in reševanju tako imenovanega «hrvaškega vprašanja» se je v preteklih tednih s kratkimi, nekajdnevnimi presledki živo nadaljevalo. Predsednik vlade g. Cvetković je prišel pred dnevi že tretjič v Zagreb in je po dvodnevni razgovorih z g. dr. Mačkom, zopet odpoval z letalom v Beograd. Po tem tretjem potovanju se dá skoro z gotovostjo trditi, da so bila med obema politikoma podrobno razpravljena vsa akutna vprašanja in da je bil, kakor pravijo uradni komunikaciji, dosežen v vseh pogledih popoln sporazum. Končna rešitev tega našega notranjepolitičnega problema po teh zatrdilih ni več vprašanje mesecev in tednov, temveč le še nekaj dni ali morda celo samo nekaj ur. Nekateri listi so sicer v prvem hipu po zadnjem sestanku obeh politikov objavili z velikimi naslovi senzacionalno vest, da je sporazum že definitivno sklenjen in podpisan, kar pa se je izkazalo za preurjenost. Kakor rečeno, pa po zatrdjevanju uradnega komunikacija nismo več daleč od tega dogodka.

Vsa jugoslovska patriotska in nesebična javnost pozdravlja te vesti in že težko pričakuje, da se končno vendarle povrnemo k notranjemu miru in ureditvi složnega, bratskega sožitja med Srbi, Hrvati in Slovenci v skupni, močni in nedeljivi domovini Jugoslaviji. Kot prva in najnujnejša posledica sklenjenega in obojestransko podpisanega sporazuma med Srbi in Hrvati se napoveduje v vladnih krogih sestava nove koncentracijske vlade, v katero bi vstopili tudi predstavniki Hrvaške seljaške stranke, oziroma celotne Kmečko-demokratske koalicije.

Sporazumevanje predstavnik današnje vlade g. Cvetkovića, ki je istočasno njen predsednik in pa notranji minister, s predsednikom HSS in KDK g. dr. Mačkom, je skrajno budno in pozorno spremljala tudi vsa ostala opozicija. V zvezi s potekom zagrebških pogajanj se je vršilo tudi več skupnih posvetovanj voditeljev vseh ostalih opozicijskih skupin v Beogradu, iz-

vzemši ljutičevce, hodžerovce in nekatere druge manjše politične pokrete. Na teh sestankih se je zlasti ugotavljalo in poudarjalo, da se g. dr. Maček po lastnem zatrdilu ne pogaja in razgovarja s predsednikom vlade več v imenu celokupne opozicije, temveč le v imenu Kmečko-demokratske koalicije. Ker so se pa tudi vse srbske opozicijske stranke odkrito izjavile za čim skorajšnji sporazum, ta njihova nenavzočnost in neudeležnost zaenkrat ničesar ne izpreminja na razvoju in urejanju jugoslovskega notranjepolitičnega življenja. Glavna želja vseh iskrenih jugoslovskega državljanov je, da se sporazum čimprej definitivno sklene in podpiše, to pa v taki obliki, da ne bodo v bodoče v njegovem imenu mogoči nobeni očitki in nesporazumi več in da se končno po tolikih letih brezplodnega ter obče škodljivega medsebojnega nerazpoloženja in trenja zopet povrnemo kot bratje v skupnem domu k skupnemu delu za skupen napredek, procvit in prospeh.

Bodočnost Jugoslavije in njenega prebivalstva je pričela dobivati nove, lepše in srečnejše izglede. Tako na zunaj, kakor tudi na znotraj smo krenili po novi, še neizhopen poti, o kateri se zdi, da mora neizbežno voditi k pravemu cilju. Želja vseh Jugoslovanov je, da bi bila ta pot res prava in da bi nam bilo v bodoče prihranjeno sleherno nepotrebno presenečenje, razočaranje in gorje. Žrtve, ki so bile doprinešene v ta namen in s tem svetlim, velikim ciljem, so bile pretežke, da bi se še smelo kdaj ponoviti to, česar se spominjamo le z bolestjo, sramom in žalostjo v duši.

ZUNANJA POLITIKA

V evropskem in splošnem svetovnem mednarodnem življenju so se vrstili v zadnjih tednih dogodki z izredno naglico in so od dne do dne povečevali napetost medsebojnih odnošajev med narodi. Na veliki petek je Italija pričela zasedati Albanijo in je to svojo akcijo v nekaj dneh s sodelovanjem svoje vojske na morju, v zraku in na suhem ob slabotnem odporu Albancev tudi uspešno končala. Kralj Zogu je s svojim dvorom in kralji-

co pobegnil v tujino, dočim je bil italijanski kralj Emanuel proglašen za kralja Albanije in je to izključno besedo osebni nasprotniki bivšega kralja Zoga. Ta korak je povzročil pri demokratičnih velesilah velikansko razburjenje, čigar posledica je bila koncentracija angleškega in francoskega brodivja v raznih odsekih Sredozemskega morja. Angleži in Francozi so takoj pričeli odločno diplomatično akcijo pri raznih manjših državah, katere so si skušali pridobiti za svoje trdne zaveznike z zagotovitvijo jamstva za njihove sedanje državne meje. To se je zgodilo glede Poljske, Rumunije, Grčije in Turčije. Tudi sta Anglija in Francija poglobili svoje prijateljstvo s Sovjetsko Rusijo, s katero bosta verjetno že v kratkem sklenili najtesnejšo vojaško zvezo za primer bodoče vojne.

Predsednik Združenih severnoameriških držav Roosevelt je poslal Hitlerju in Mussoliniju odločno spomenico, v kateri zahteva njuno jamstvo za popolno suverenost in teritorialno nedotakljivost cele vrste malih evropskih držav. Za to ugoditev jima je ponudil velike olajšave na področju trgovinske izmenjave blaga in gospodarskega sodelovanja. Ta Rooseveltova poslanica je naletela na živo odobravanje zlasti v Angliji in Franciji, kakor tudi v onih državah, ki so po svojem pojmovanju, po svojem zemljepisnem položaju in po svojih političnih ter ostalih življenjskih interesih bližje zahodnim velesilam, kakor osi Rim—Berlin. Dočim italijanski tisk te spomenice ni jemal preveč resno in občutljivo, je nemško javno mnenje s Hitlerjem vred zagnalo glasen vik in krik protesta proti Rooseveltu in njegovim zahtevam v svrhu ohranitve svetovnega mira. Na to spomenico je odgovarjal kancelar Hitler dne 28. aprila v svojem napeto pričakovnem in senzacije obetajočem govoru. Vse alarmantne napovedi tega govora pa so izostale in je Hitler v svojih izjavanjih zavračal ameriške zahteve, obenem pa predvsem poudarjal dejstvo, da Nemčija zahteva zaenkrat le vrnitev predvojnih nemških kolonij, ker ima pač preveč ljudi in premalo zemlje, na kateri naj se preživijo. Glede odno-

Palača „Bat'e“ dograjena

Takega likofa še ni bilo

V nedeljo, dne 30. aprila je priredilo podjetje »Bata« na terasi nove palače likof. »Dom dela« je pod streho!

Stavba »Dom dela« je bila dograjena z rekordno brzino v sedmih mesecih.

Lepa stavba »Bate« pred glavno pošto zasluži splošno zanimanje.

To je prva železobetonska stavba z ogrodno konstrukcijo pri nas, betonirana s pomočjo vibratorja na električni pogon; doslej so pri nas tlačili beton samo ročno, brez strojnih pripomočkov, zato pa niso mogli doseči takšne trdnosti, da bi železobeton zaslužil upravičen pridevek »visokovredni«. To poslopje je posebnost v tehničnem pogledu.

Poslopje je sedemnadstropno! Najvišje nadstropje, kjer bo kavarna, sega 30 m visoko, a nad tem nadstropjem bo nadzidek s streho nad stopniščem in dvigalom, tako da bo poslopje visoko 34½ metrov, kar pomeni, da bo precej višje od vseh sosednih hiš. Kavarna bo precej velika, saj znaša kvadratura sedmega nadstropja 547 kv. metrov.

Vsi delavci, ki so v tako kratkem času zgradili novo stavbo in povabljeni gostje so bili v nedeljo pogoščeni. Ob okusnem prigrizku in dobri kapljici so se gostje pod vodstvom domačina g. ravnatelja Kavca in njegove gostoljubne gospe soproge prav dobro počutili. Delavci so bili presenečeni, ker so nepričakovno dobili vsak še po en par

Kar je jedrce
v orehu...

to je prazeni sladni
sladkor v vsakem zrnu

Kneippove
SLADNE KAVE

šajev z Jugoslavijo je naglasil, da bodo ostali še naprej kar najprišrečnejši in da nima Nemčija nobenih ambicij glede pridobitve tudi pedi jugoslovske zemlje.

Diplomatski obiski posameznih državljanov v prestolnicah velesil so doslovno na dnevnem redu. Madžarska državnika grofa Teleky in Csaky sta bila v Rimu in Berlinu, rumunski zunanji minister Gafencu v Varšavi, Berlinu, Londonu in Parizu, dr. Göbbels v Turčiji, maršal Göring v Italiji, poljski zunanji minister Beck v Londonu, naš zunanji minister dr. Cincar-Marković pa v Benetkah in Berlinu. Mi smo dobili na obeh krajih zagotovilo današnjih državnih mej in bomo tako lahko obdržali v vsakem pogledu popolno nevtralnost.

V Gibraltarju je francosko vojno brodivje zamenjalo angleško, ki je odplulo v celoti v vzhodni del Sredozemlja, predvsem v grške vode. Kakor piše vodilni svetovni tisk, se položaj v svetu po Hitlerjevem govoru ni prav nič izboljšal, pa tudi ne poslabšal; ostal je še vedno tako napet, kakor je bil o Veliki noči, ko so vse velesile odredile mobilizacijo večine svojih bojnih sil. Medtem pa je Anglija tudi uvedla splošno vojaško obveznost.

Položaj torej v mednarodnem življenju nikakor ni razveseljiv, ne kaže pa zaenkrat resnejšega poslabšanja. Vsa borba med demokratičnimi in avtoritarnimi državami je začasno prenešana na diplomatsko področje, na katerem pa so mogoča bližnja večja presenečenja.

novih čevljev in so bili nagrajeni tudi z denarno nagrado.

Največja zasluga, da smo dobili pred pošto tako mogočno stavbo, ki bo pravi okras mesta, gre predvsem obče znanemu trgovskemu organizatorju g. ravnatelju Ignaciju Kavcu, kajti samo on vč, koliko potov in intervencij je bilo treba, da se je njegov načrt uresničil.

Projektant nove stavbe je bil arh. inž. Lušičič, statik pa inž. Jeričević. Izvedlo jo je pa gradbeno podjetje inž. Josip Dedek.

Čitajte!

Vse one, ki so prejeli v zadnji številki položnice, prosimo, da nam takoj nakažejo naročnino, ki znaša za člana društva »Slovenska beseda« skupaj s članarino letno 24 dinarjev, za pol leta 12 dinarjev.

Člani in naročniki iz Ljubljane in okolice lahko tudi osebno plačajo naročnino oz. članarino v upravi »Slovenske besede«, Beethovnova ul. 6., vsak dan od 9. do 12. in od 3. do 7. ure zvečer.

Listnica uredništva

T. A. iz K.: Vse, kar ste napisali, smo že enkrat obravnavali. Zaradi tega ne moremo objavljati novih sestavkov, ki v bistvu ponavljajo že obravnavane zadeve.

Š. T. iz B.: O zadevi, katero obravnavate v Vašem dopisu, smo pred par dnevi že nekaj slišali.

Vendar, kolikor smo mogli do danes ugotoviti, izgleda zaenkrat samo kot govorica. Kot izgleda, iztira Vaše obravnavanje tudi iz govorice brez konkretnih in stvarnih dokazov. Zaradi tega žal ne moremo takih stvari javno v časopisu obravnavati. V nasprotnem primeru se izpostavljam opanostni, da pridemo pod kazenski paragraf. To pa ne želimo.

M. A. iz M.: Izbrali ste temo, o kateri se je do danes zelo malo pisalo. Svoje poglede ste vseskozi stvarno preštudirali in iz njih tudi dobre zaključke napravili. Ker je pa stvar delikatnega značaja in obenem vedno aktualna, jo bomo za nekaj časa odložili in objavili v bolj ugodnem času. Zato prosimo potrpljenja.

Društvene vesti

Društvo »Slovenska beseda« je priredilo pretekli mesec več članskih sestankov. Sestanki so se vršili za Dvorski okraj, Trnovo, Spodnjo in Zgornjo Šiško in Moste. Obisk je bil na vseh sestankih zelo dober, kar pričča, da je zanimanje za naš pokret zelo veliko. V Dvorskem okraju se je vršil posebej tudi delavski sestanek, kateri je izredno dobro uspel.

Na vseh sestankih so podali poročila o društvenem delovanju člani izvršilnega odbora, nakar se je razvila povsod najobširnejša debata.

Iz vsega tega razveseljivega zanimanja članstva na vseh sestankih sledi logični zaključek, da se narod polagoma, toda zavestno oddaljuje in končno odhaja iz partizanskega vzdušja, katerega so skozi dolgo dobo let ustvarjale privilegirane politične stranke. Tako lahko z največjim optimizmom kljub intrigam takozvanih »nacionalnih prerokov« zremo v popolno zmago razuma v narodu, katera bo dokončno likvidirala in za vselej izločila iz javnega življenja še tisto preostalo peščico iztrebljenec, ki hočejo še v zadnjem trenutku, ko so se vendar začele politične razmere v državi spravljeni v normalni tok — ribariti v kašnem, da bi ujeli kakšno ribico, s katero bi hoteli nasititi še tistih par zaslepljenec, ki tavajo že deseto leto po megli.

—oo—

Vse člane iz okrajev, v katerih se članski sestanki do sedaj še niso vršili, pa prosimo, da malo potrpe, ker nam kljub najboljši volji spričo naraščajočega dela v društvu ni mogoče v vseh okrajih naenkrat istih obaviti. V najkrajšem času pridejo vsi na vrsto.

Isto velja za kraje izven Ljubljane in bomo v tem mesecu skušali uspeti, da tudi to delo obavimo.

—oo—

Vse člane vabimo, naj se v čim večjem številu poslužujejo posvetovalnice, katera nudi vse informacije in nasvete brezplačno.

Pristopajte k društvu
»Slovenska beseda«

Naše gospodarstvo

Vsem stanovom v državi se mora omogočiti, da se javno izživljajo izključno iz stališča njihovih potreb

Ko govorimo o gospodarstvu, so nam v prvi vrsti v mislih glavne gospodarske panoge, kakor obrt, trgovina, industrija, gostilničarstvo, turizem, prav tako pa spada med gospodarstvo tudi kmetijstvo, ki je po številu njega pripadnikov najmočnejši faktor gospodarstva v državi.

Vsekakor pa so najvidnejši predstavniki gospodarskih panog obrt, trgovina in industrija, od katerih je v veliki meri odvisno vse gospodarsko prosperiranje, uspeh in napredek prav vseh plasti naroda. Z drugo besedo se da to povedati, da vlada splošno zadovoljstvo vedno le tam, kjer ima obrt, trgovina in industrija svoja uspešna tla, da ima obrtnik dovolj dela, cdjemalcev, redno plačujočih naročnikov in s tem v zvezi tudi primeren zaslužek. Industrija uspeva, če so dani vsi pogoji za vnovčevanje njenih izdelkov, ki gredo v prid in uporabo prav vsem plastem naroda in stanovom. Trgovec pa je posrednik že po zakonu narave in tudi dejansko med proizvajalcem in konzumentom — kupcem. Iz tega kratkega pregleda se torej vidi, da morejo glavne gospodarske panoge, ki so vodilne v našem gospodarstvu prosperirati ob dobrem in močnem kupnem trgu potrošnikov, ki tembolj morejo vplivati na gospodarski obtok in poživljenje, v kolikor je ustaljen drugače položaj in kolikor je višji življenjski standard ter s tem v zvezi gospodarska nakupna moč vsega naroda.

V kolikor so gospodarski stanovi v naprednem oziru produktivni, je dolžnost njih samih, da se v svojih stanovskih organizacijah strnjeno zavzamejo za koristi, razvoj in napredek svojih strok in panog. Le v tem pogledu trdno povezani stanovi in pripadniki posameznih panog morejo biti in tudi postati močan gospodarski faktor, kakor so na primer pri nas industrijci, ki so trdno povezani v svojih organizacijah, v katerih ni predsodkov po pokrajinskih pogledih, nacionalnih ali drugih, temveč je industrijecem glavna stvar in skrb zasigurati proizvodnji in

distribucije ter produktom čim širši trg in odjem. Trgovci, kot posredniki so v pogledu svoje organizacije in enotnega nastopanja v naši državi le v glavnih ozirih enotni ter slone njihove smernice za skupno delovanje na enotnih principih, vendar pa se pokrajinsko žal še vedno opaža neskladno postopanje za iste koristi in interese, ki so vsem trgovcem enaki.

Obrtniški stan, ki šteje za kmetiskim najštevilnejšo gospodarsko edinico v naši državi po številu nad 200.000 obrtnikov, pa je glede svojih osnovnih in principijelnih stvari v mnogočem razdeljen, čemer je krivda izven obrtniških vrst in v nemali meri tudi na strani politikov, ki so se in se še vtikajo v obrtniške ustanove, organizacije in vprašanja, ki so in bi morala biti strogo zadržana le stvar in domena obrtnikov samih. Obrtniki razumljivo tudi ne dosega v vrsti gospodarstvenikov onih uspehov, ki bi jih glede na svoj položaj, število kot najvažnejši nacionalni element morali, — kar moramo podčrtati, — ker se najde vedno kdo, da sicer voljo obrtništvu po skupnem in smotrnem delovanju ovira ter od časa do časa tudi zavre. Baš prednja dejstva narekujejo obrtništvu, da se mora za interese svojega stanu neglede na vse drugo in preko vsega združiti, kakor je združeno industrijstvo, kajti le tako bo tudi obrtništvu moglo uspešno braniti svoje interese ter v nacionalnem oziru tudi v bodoče ostati močan faktor tako v narodnem oziru, kakor v pogledu narodnega gospodarstva sploh.

Poleg glavnih naštetih gospodarskih treh panog zabeležimo v poslednjem času tudi nove panoge, ki se uspešno uveljavljajo poleg omenjenih treh, to so gostinstvo in turizem, ki v svrhi svojega namena in cilja spopolnjujejo ostale gospodarske panoge ter so tudi jačja in izrazi-tejša vez med ostalimi gospodarskimi stanovi in ostalimi stanovi sploh, kakor so obrt, trgovina in industrija.

Če pogledamo stanje gospodarstva v naši ožji domovini — Sloveniji, moramo ugotoviti najprej naš splošni položaj, da smo sicer po številu prebivalstva in njihovi zaposlitvi ter udejstvovanju še vedno pretežno kmetijski predel naše države, da imamo lepe gozdove, vendar pa orne zemlje premalo za naš samostojni obstanek in neodvisnost od agrarnih produktov izven naših ožjih mej. V veliki meri se pri nas uveljavlja trgovina, obrtništvu pa že cele dobe in se je znalo tudi ob nastopi industrializacije racionalizirati tako, da odgovarja vsem potrebam sodobnega obrtništvu. Vsekakor pa je vpliv industrije in primerni kraji ter pogoji za to pri nas ustvarilo industriji lepe pogoje za njen razvoj. Vse prednje pa lepo spopolnjuje še gostinstvo in turizem ter se posebno v zadnjem

času posveča mnogo skrbi, da se privabi čim več tujcev v naše kraje, ki so po svojih legah in naravnih krasotah nekaj svojevrstnega.

Pregled gospodarstva v splošnem in gledano skozi očala tujca bi se zdel posebno za naše slovenske kraje nad vse zadovoljiv in celo zavirljiv. Ni pa temu tako, če upoštevamo fiskalno preobremenitev gospodarskih stanov v raznimi državami, samoupravami, davki ter drugimi taksami ter obremenitvami, pod katerih težo se le jedva še naše gospodarstvo giblje, čemer ne moremo reči prosperira, temveč kvečjemu nazaduje. Statističnih podatkov o gibanju obratov in njih ekonomskem položaju imamo na razpolago dovolj, ki pa niso razveseljivi, posebno še, ko opažamo zadnji čas vprav načrtno demontažo slovenske industrije in

selitev iste v druge kraje. V zvezi s tem gospodarstvo nazaduje v ekonomskem oziru, pa tudi socialnem ostali stanovi ter ostajajo obrtniki, trgovci in gostilničarji na eni, delodajalci pa na drugi strani brez zaslužkov.

Vse to kaže, da je treba nujno načrtnega gospodarstva, revizijo preobčutnih davčnih bremen ter znižanje istih na minimum, oziroma uvedbo enakosti teh v vseh delih naše države. To vse je nujno potrebno z našega slovenskega narodnega stališča, da se ohrani pridobljeno gospodarstvo in pridobitve tega v naših krajih in da se gospodarstvu tudi omogoči neoviran razvoj v naših krajih v vseh smereh. Ureditev prednjega, ki je pereče, je nujno, ker to zahteva naš narodni slovenski interes in volja naroda, ki hoče živeti na svojem in se tudi za svoje izživljati.

(Nadaljevanje z 2. strani.)

Prvo četrletje letošnje evropske gospodar. politike

Zavna banka v svrhu sanacije nemške finančne stiske prakticira z inflacijo. V tem času torej, ko še Nemčija najbolj potrebuje tuje devize, je pričel nemški izvoz močno padati. Nemci so gledali in še gledajo s posebnim nezadovoljstvom na angleško in francosko gospodarsko ekspanzijo v jugovzhodno Evropo ter na bojot nemškega blaga v deželah preko oceana. Najhuje so prizadete tri glavne panoge nemške industrije: premogovna, kemična in tekstilna. Predvideno potovanje dr. Schachta v Jugoslavijo odnočno balkanske države bo prav gotovo moralo biti namenjeno proučitvi sedanje gospodarske situacije na Balkanu ter možnosti za povečanje nemških nakupov na Balkanu. Tudi glede na zadnji plačilni sporazum med našo državo in Nemčijo se je poročalo, da namerava Nemčija povečati svoj izvoz v Jugoslavijo; predvsem bi dovolila izvoz tekstilnih polizdelkov iz Sudetskega ozemlja, kar bi povzročilo večje povpraševanje po klirinških čekih in s tem dvig tečajja marke.

Glede na mednarodne politične dogodke zadnjih tednov je proti koncu meseca marca vzbudila veliko pozornost sklenitev gospodarske pogodbe med Nemčijo in Rumunijo. Pogodba predvideva gospodarski načrt za dobo petih let, pri čemer se je Rumunija zavezala, da bo pri izgraditvi rumunskega gospodarstva in produkcije upoštevala potrebe nemškega uvoza, toda ne na škodo potrebe samega rumunskega gospodarstva in potrebe blagovne izmenjave Rumunije z drugimi državami. Gospodarski načrt se nanaša na povečanje poljedelske produkcije, na uvedbo novih produkcijskih panog

v poljedelstvu, na razvoj obstoječih in ustanovitev novih industrijskih podjetij za predelavo agrarnih pridelkov, dalje na razvoj rumunske lesne industrije, izkoriščevanje rudnih in petrolejskih ležišč ter izpopolnitev prometa. Mnenje, da si je Nemčija s to pogodbo rezervirala rumunsko nafto, je netočno, kajti na tem področju Rumunija ne priznava Nemčiji nikakih izključnih pravic. Predvideva se le ustanovitev rumunsko-nemške družbe za eksploatacijo mineralnega olja; ta družba bo morala najprej najti nove petrolejske vrelce in šele potem bo lahko dobljene količine izvažala v Nemčijo preko dosedanjih kontingentov. Imeti moramo namreč na umu, da je za Rumunijo važnejša okolnost, da plača Anglija rumunsko blago (tudi mineralno olje) v devizah, ne da bi zahtevala ustrezajočo kompenzacijo pri uvozu angleškega blaga v Rumunijo.

Februarja se je mudil v Rumuniji tudi lord Sempill, kjer je vodil predhodna pogajanja v svrhu ponovne okrepitve angleško-rumunskih trgovinskih odnošajev. Po mnenju nemških listov bi imela ta pogajanja namen paralizirati novo nemško-rumunsko pogodbo. Toda — kakor je že zgoraj omenjeno — angleška prizadevanja za poglubitve gospodarskih odnošajev z Rumunijo niso šele novejšega datuma. Med drugim nam to potrjuje tudi znatno povečanje rumunskega izvoza v Anglijo v prvih dveh mesecih letošnjega leta in ni izključeno, da je hotela le Nemčija z novo pogodbo paralizirati rastoči vpliv Anglije v rumunski zunanji trgovini.

V albanskem zunanjem ministrtvu je bil podpisan nov nemško-albanski začasni trgovinski sporazum. Danes ta sporazum nima praktične važnosti, oziroma se bo lahko eventualno pod drugimi okoliščinami prenesel na Italijo.

In še Jugoslavija! Med Nizozemsko in našo državo je bila podaljšana trgovinska pogodba do 30. septembra, doklej se bodo pričela pogajanja za novo ureditev trgovinskih odnošajev med obema državama. Kakor so poročali iz Beograda, bo v kratkem sklenjena trgovinska pogodba med našo državo in ameriškim združenimi državami. Sporazum, ki bo znatno povečal trgovinski promet, je v glavnem že dosežen. Nedavno je bila za šest mesecev podaljšana dosedanja trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Madžarsko. V aprilu se pričnu v Beogradu pogajanja za novo trgovinsko pogodbo, ki bo glede na okolnost, da Madžarska ne more več kupovati lesa v Avstriji v onem obsegu kakor prej, važnega pomena za naš lesni izvoz. Predvidena je bila tudi nova trgovinska pogodba s Češkoslovaško, s katero bi se zaradi teritorijalnih sprememb znatno spremenila struktura trgovinskega prometa. Med tem pa, ko bi imelo priti do pogajanj, je Češkoslovaško zadelo njena usoda; novo odnosno dopolnilno trgovinsko pogodbo bo torej treba sklepati z Nemčijo.

To bi bil v zgoščeni obliki podan pregled evropske gospodarske politike prvega četrletja letošnjega leta. V glavnem karakterizira dosedanje gospodarsko politiko odnos Rusije do totalitarnih držav in pa stara borba za gospodarsko nadvlado srednje oz. jugovzhodne Evrope Zapada z ene in Nemčiji z druge strani. Kdo bo izšel iz tega boja kot zmagovalec, je težko reči. Vsekakor pa Nemci nimajo vzroka za sovraštvo; svoj »Drang nach Osten« morejo in morajo izpremeniti v mirno tekmovalje. Prav je imel »Völkischer Beobachter«, ko je pisal, da so pogoji za polnjeni razvoj nemške zunanje trgovine: mir, varnost in takojšnje omiljenje mednarodne napetosti

Smrt Vukašina Vajde

Prijatelj nas vseh Vukašin Vajda — naj v miru počiva, čeprav še živi, je bil že kot otrok svojevrsten in poln nasprotij.

Tako n. pr. so mislili vsi, ko je postal polnoleten, da bo poplačal svoje dolgove. Toda Vukašin je izjavil, da tako neumen pa le ni ter se je poslovil, češ da gre v vodo.

«Dobro», so mu rekli, «če greš v vodo, je to čisto tvoja zadeva, ki ne briga nobenega drugega, ampak prej plačaj!»

«Ne», je rekel, «od česa bom pa potem živel?»

Ni ostalo drugega, kot da smo mu stisnili roke, on pa je šel v vodo. Njegovega trupla niso nikdar našli. Seveda — saj še živi.

Eden njegovih prijateljev je poiskal nato g. Dediča, ki je konjski mešetar in še marsikaj drugega v predmestjih ter ga vprašal:

«Ali ste poznali Vukašino Vajdo?»

«Seveda sem ga poznal. Le pomislite, falot mi je ušel.»

«Kako g. Dedič?»

«Bil mi je dolžan 2540 dinarjev, če ne računam obresti od zadnjega termina. In namesto, da bi mi težko prisluženi noveč vrnil, spravi svoje reči skupaj in izgine.»

«In kje mislite, da se sedaj nahaja?»

«Kaj jaz vem? Eni pravijo to, drugi ono — tretji pa celo, da je šel na oni svet.»

«Da, da,» je vzdihnil naš prijatelj. «Tam se zares nahaja, g. Dedič. Le pomislite, kako strašna usoda: včeraj so reveža potegnili pri Višnici iz Donave, tako zgnitega in obgrizenega, da ga ni spoznati.»

«Kaj mi pravite?» zakliče Dedič prestrašen. «Torej je le res? Kdo pa bo meni plačal sedaj 2540 dinarjev?»

«Gospod v nebesih, ki dobro plačuje in hudo kaznuje, gospod Dedič. Bojim se pa, da vam bo precej odtegnil na obrestih.»

«Zakaj pa?»

«Le ne delajte se tako! Če pomislim, kaj je moglo Vukašina spraviti od tega obupnega koraka, — pri moji veri, vi ste ga pošteno drli. Gospod Dedič, danes ob štirih je parastos za Vukašina v stolni cerkvi, menda ne boste izostali?»

«Gotovo ne, gotovo ne,» je rekel Dedič ganjen in prišel v stolnico točno ob štirih. Tam je bil res velik parastos — po prvem razredu z veliko asistenco in korom — samo ne za Vukašina, am-

pak za nekega Ahacija Posavca, ki je bil umrl v Solunu.

Gospod Dedič seveda tega ni zapazil, kako tudi naj bi? Misel pa, da je on pognal ubogega Vukašina v smrt, ga ni več zapustila.

«Kako se je prav za prav zgodila ta nesreča?» je vprašal moža, ki je stal slučajno zraven njega. «Ali se ne ve nič natančnejšega?»

«Moj Bog pri starih ljudeh...» je rekel tujec ter zganil rameni, kajti mislil je na Posavca iz Soluna.

«Star? Dovolite ta vendar še ni bil star?»

«Kume,» je rekel tujec, «star ali pa ne star, kakor se vzame. Kadar zaključiš tukaj svoje račune, te pokliče Bog na ono stran.»

Ko je slišal Dedič o zaključnih računih, se je čutil prizadete, je osramočen obmolnil in poslušal ves skesan svečano petje. «Gospodine pomiluj, gospodine pomiluj,» je vzdihoval in se trkal na prsa.

Ob petih je bila stvar končana. Dedič je šel domov in se od tedaj skoro ni upal več na cesto, ker ga je pekla vest.

Ko ga ljudje dolgo časa niso videli, se je raznesla govornica, da je bolan. Ko je umrl potem

njegov stric, stari Dedič iz Ripanja, so ga ljudje zamenjali in govorili, da je umrl konjski mešetar Dedič.

Medtem pa je začel ambiciozno mladenič Vukašin Vajda v Budimpešti najrazličnejše posle. Imel je agenturo angleške svetopisemske družbe, prodajal je dve vrsti pletilnih strojev na obroke ter otvoril tudi kolekturo razredne loterije. Enkrat si je izposodil nek uglaševalec klavirjev, njegov srbski rojak, od Vukašina eno krono (ne pozabiti, da se je vse to vršilo pred vojno) in je za to zastavil svoje instrumente. To priliko je porabil Vukašin, da je začel sam uglaševati klavirje, kar je vsakako znamenje velikega poslovnega talenta, če se upošteva, da je bil popolnoma nemuzikalčen.

Vendar kljub vsemu Vukašin ni uspel.

Zato mu je bila prava tolažba, ko je izvedel, da je njegov najhujši upnik Dedič umrl. Kar nič se ni pomisljal, plačal je srečke razredne loterije s pletilnimi stroji, svetopisemski družbi je dal glasbene instrumente, uglaševalcu klavirja nekaj biblij ter se je po tej za njegove razmere čisto spodobni ureditvi svojih obvez odpljal naravnost domov.

Prvi človek, ki ga je srečal v

beograjskem pristanišču, je bil Dedič.

Gospod Dedič je po večtedenskem premišljevanju prišel do tega, da ga vendar ne zadene na Vukašinovem samomoru tolika krivda, kakor je mislil v začetku. Sklenil je pozabiti to mučno zadevo v vrvenju beograjskega pristaniškega življenja. In ko je tako šel, baš misleč na Vukašina in na svojih 2540 dinarjev s Kalimegdana proti Donavi, je srečal Vukašina. Gospod Dedič je mislil najprej, da ne vidi dobro. Prijel se je za brado, da bi se prepričal, da ne spi. Njegova druga misel je bila: straši, ter se je začel urno križati. Kajti v resnici je izvanredna stvar, če srečaš kar naenkrat človeka, pri čigar parastosu si bil pred par tedni, živega na cesti.

Vukašin Vajda se je prvi zavedel.

«Gospod Dedič,» je zaklical. «pustite mi petdeset procentov, ali pa grem zares v vodo, tako mi Bog pomagaj.»

«Da, sinko moj, popuščam ti petdeset procentov. Samo ostani na suhem, ker dvakrat bi te žalosti ne hotel pretrpeti.»

Pri tem je tudi ostalo. Gospod Dedič je odpustil polovico svoje terjatve, ostalo polovico pa mu je Vukašin še danes dolžan.

Naši gozdni zakladi

Dejstvo, da sodelujejo naš les in lesni izdelki z 20% v našem celokupnem izvozu in da zavzemajo tako po količini, kakor tudi po vrednosti izvoza eno prvih mest v naši zunanji trgovini, nalaga pristojnim činiteljem sveto dolžnost, da posvetijo gozdnemu gospodarstvu kar največjo pozornost, zlasti še, ker so za to pri nas podani najugodnejši geološki, klimatski in geografski pogoji.

Na podlagi statističnih podatkov odpade od celotne površine Jugoslavije na gozdni svet okrog 9.500.000 hektarjev ali 33%; od tega je 7.500.000 hektarjev pokritih z gostim gozdom, ostanek pa odpade skoro na same poseke in goljave. Najbolj pogozdene so pri nas Bosna, Slovenija, Hrvaška in Slavonija ter Južna Srbija. Skoro 80% naših gozdov tvori listnato drevje oziroma trdi les, predvsem bukev in hrast, v manjših množinah pa jesen, gaber, macesen, brest, javor itd.

Ostalih 20% odpade na mehki les, to je smreko, jelko, borovce itd. Glede lastništva je najmočnejše zastopana država z 48% celotne gozdne površine, mnogo je tudi cerkvenih, občinskih in drugih samoupravnih gozdov; na zasebno last odpade le 33% in to največ v Sloveniji. Izsekavanje gozdov je še mnogokje skrajno neracionalno, obenem se pa tudi pogozdovanje gozdnih tal ne izvaja v odgovarjajočem sorazmerju s sečnjo.

Čeprav zavzemajo proizvodi našega gozdnega gospodarstva v naši zunanji trgovini najvažnejše mesto, je vendar imela izvozna trgovina našega gradbenega lesa velikanske težave ne le v dobi splošne gospodarske krize, temveč tudi pozneje v času sankcij proti Italiji, zatem pa zopet zaradi državljanske vojne v Španiji, zaradi priključitve Avstrije in sudetskega ozemlja k Nemčiji, zlasti pa zaradi deviznih te-

žav, kontingentov in raznih drugih ovir.

Dočim je naš izvoz lesa in lesnih izdelkov predstavljal še v letu 1921. vrednost okrog 320 milijonov dinarjev, se je nato od leta do leta dvigal in je dosegel višek leta 1929., ko je znašal okrog 2060 milijonov dinarjev. Z nastopom splošne gospodarske krize je razumljivo pričel pešati in pojemati tako po količini, kakor tudi po vrednosti. Leta 1934. se je pričel ponovno nalahno dvigati in je to leto dosegel že višino 1003 milijone dinarjev. Leta 1936. je zaradi sankcij padel na 628 milijonov, nakar se je leta 1937. dvignil na 1178 milijonov dinarjev, največ zaradi povečanega povpraševanja v vojne namene. V letu 1938. je naš lesni izvoz zopet popustil in je padel na 753 milijonov dinarjev.

V našem lesnem gospodarstvu je glavni izvozni predmet gradbeni les, na katerega odpade 85% celokupnega lesnega izvoza; za njim pridejo na vrsto razni lesni izdelki z okrog 7% hra-

stovi železniški pragi s 5%, dočim predstavljajo ostali 3% izvoz drv za kurjavo in pa lesnega oglja. Naš najpomembnejši lesni odjemalec je bila vedno Italija. Na njo samo odpade 50% vsega našega lesnega izvoza. V dobi sankcij je padel naš lesni izvoz na 7%. V zadnjem času izvozni odstotek zopet raste, ker Italija stalno povečuje kontingente za naš les. Ostale glavne odjemalke našega lesa so Anglija, Nemčija, Južna Amerika, Severna Afrika, Nizozemska, Grčija, Francija, Španija, Belgija itd.

Z ozirom na dejstvo, da je država največji lastnik gozdov v naši domovini, je jasno, da je ministrstvo za gozdove in rudnike nedvomno najbolj poklicano, da posveti tako važni gospodarski panogi, kakršna je gozdno gospodarstvo, kar največje pozornost. Spominjamo se še iz proračunskih razprav v narodni skupščini v prejšnjih letih, kako so se razkrivali primeri naravn-

ost zločinskih eksploatacij jugoslovanskih državnih gozdov, od česar država ne le da ni imela niti dinarja dohodka, temveč je celo doplačevala milijardne vsote zato, da so ji tuji docela izsekali najlepše gozdne komplekse. Našim državnim gospodarjem, ki jim je zaupano upravljanje gozdnega bogastva, bo treba sistematično pričeti delati; čakajo jih v zvezi s tem mnogi nerešeni, pa velepomembni problemi, tako predvsem pogozdovanje golčav v vsej državi, omejevanje izsekavanja iglavcev v dosedanjih pretirani množini, ureditev hudournikov, ki povzročajo v gozdovih neizmerno škodo in ki obenem uničujejo marsikje tudi javne ceste, železnice in drugo, dalje uvedba racionalne sečnje povsod, zatiranje gozdnih škodljivcev itd.

Če ne bomo v zadnji uri posegli po energičnih ukrepih, bomo kmalu ob svoje največje prirodno bogastvo, ob naše prekrasne gozdove, ki ne slovijo zaman po vsem svetu

MIHELČIČ IVAN

elektrotehnično podjetje

Ljubljana, Borštnikov trg 1

Telefon številka 27-04

Izvršuje elektroinstalacije za luč, moč in signale. Dobava prvovrstnih proizvodov trdirke „Marelli-Milano motorji ventilatorji črpalk. Zahtevajte reference

„GRIČ“, pod Urbanom Rošpoh

Izletniška gostilna, prenočišča, avto cesta. Prvovrstna vina in kuhinja.

Priporoča se OSET

Dovžan Ivan

dipl. krojačnica za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra c. 81

Izvršuje vsa v stroko spadajoča dela po najnovejši modi in po najsolidnejših cenah

Postrežba točna

Gostilna „ŠTRAJZEL“

ANUFAKTURNA TRGOVINA
AJER FRANJO
ARIBOR, GLAVNI TRG 9
SE PRIPOROČA

DOHIŠTVO

tri prednosti naših izdelkov
oblika, kvaliteta in cena
KLANČNIK IVAN
MARIBOR, MEJNA 6

Telefon 23-19

MLINARJI!

Vsi mlinarski stroji in umetni mlinarski kamni, za vsako mletje in vsako velikost, najboljše in najceneje pri

S. FORSTNERIČ
mlinostavsko podjetje
MARIBOR - MELJE

Jelčič Angelo

LJUBLJANA VII.
CELOVŠKA CESTA ŠT. 65

Telefon št. 38-40

pleskar, ličar, sobo- in črko-slikar za stavbe in pohištvo

Izvršuje: Vsa pleskarska in soboslikarska dela po zmernih cenah. / Pojasnila v strokovnih zadevah brezplačno. / Postrežba točna in solidna.

Priporočamo to znano tvrdo vsem!

Domače kekse in vaniljev suhor dnevno sveže

Pridite in prepričali se boste, da svojo družino zadovoljite

PEKARNA
ČEBOKLI
MARIBOR, Glavni trg 9

Širite naš list!

Stanovanjske opreme

vsa mizarska dela za sodobno notranjo arhitekturo, vsa gradbena mizarska dela pri
S. Forstnerič, Maribor - Melje

ZALOGA
GALANTERIJE,
PLETENIN
IN PAPIRJA

DRAGO ROSINA
MARIBOR, VETRINJSKA 26

URE ZA BIRMO

Tel. 29-09

Tel. 29-09

FRANJO BUREŠ

urar, optik in juvelir
MARIBOR, VETRINJSKA UL. 26
Izprašan optik - Zaprižoen sodnjaki Izvedenco

Slaščičarna Ilich

Maribor, Slovenska ulica 6

Obhaja 30letnico svojega obratovanja

podružnica

Meljska cesta 2

JAKOB ERBUS

splošno krojaštvo za civil in uniformo, zaloga blaga, gotovih oblek in vseh vrst plaščev

MARIBOR, Aleksandrova 12

Mastek

elitna konfekcija za dame in gospode
MARIBOR, Glavni trg

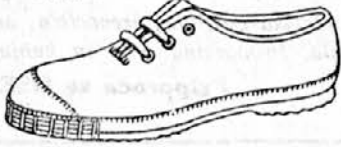

La May

12

45301-2204

Za lepe dneve najcenejši in najprikladnejši otroški čevljički z gumjastim podplatom. Otroški Din 12.- in 15.-, ženski 19.-, moški Din 25.-.

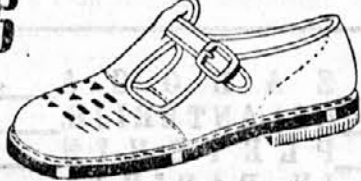
19

40891-7063

Otroške sandale iz močnega platna s prožnim podplatom in z zaponko.

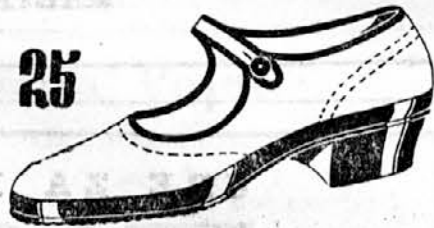
35

5961-44864

Fina otroška upogibljiva sandala z okraskom in zaponko. Pridnim otrokom za pomlad.

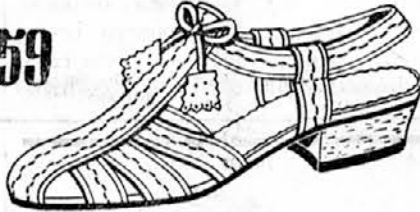
25

23425-8405

Udobni čevlji iz močnega angleškega platna, z gumjastim podplatom in peto.

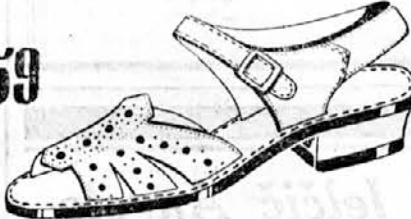
59

34695-1139

Elegantni, lahki in udobni čevljički iz finega modrega, rdečega ali belega platna. Zelo primerni za odmor nog.

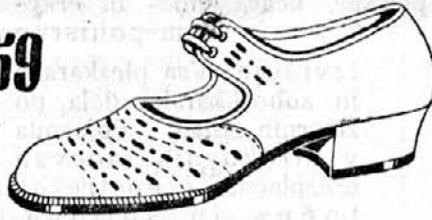
59

3985-15176

Udobnost v prvi vrsti! Lahke in udobne sandale iz finega usnja, moderno izrezane. Za sončne dneve.

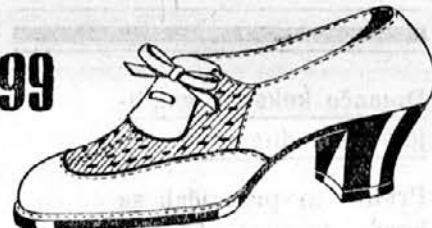
59

3995-46121

Okusni ženski čevlji iz boksa, za lepe pomladne dneve z usnjanim podplatom in nizko peto.

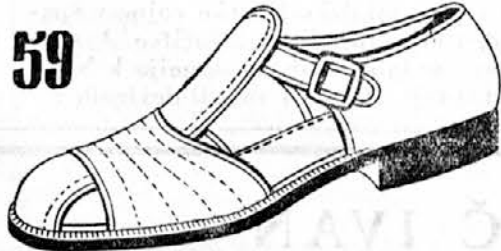
99

2605-46157

Novi pomladni model! Moderni ženski čevlji iz finega rjavega boksa s kombinacijo semiša. Trpežni, prikladni za pomladne sprehode.

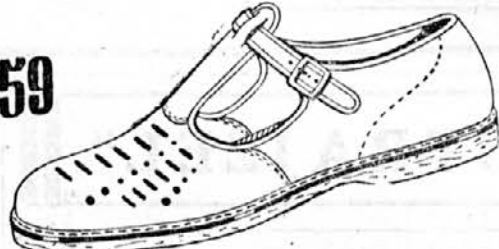
59

38697-2278

Elegantne moške sandale izdelane iz močnega angleškega platna s prožnimi podplati. Z okusnimi izrezi nudijo nogam udobnost in dovolj zraka.

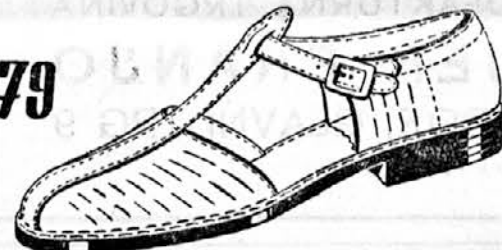
59

2967-42000

Lahke moške usnjene sandale s crepp podplatom. Luknice na prednjem delu čevlja dajejo nogi dovolj zraka.

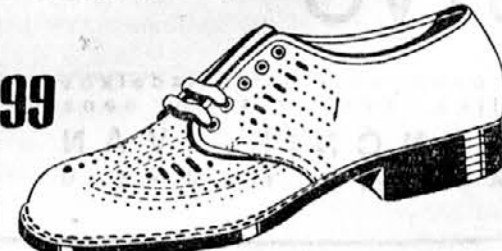
79

8767-04680

Zelo udobne moške upogibljive sandale iz mehkega usnja, z usnjanim podplatom in peto.

99

8927-44683

Elegantni čevlji, gospodom za poltje! Iz sivega ali drap semiša ali iz usnja, okrašeni z luknjicami, z usnjanim podplatom.

129

3039-24674

Moški lahki nizki čevlji z okvirom, izdelani iz finega usnja, okrašeni z izrezi in z usnjanim podplatom.

Princesa — tanka a močna svilena nogavica. Zadostila bo okusu vsake dame.

Bata